

Najważniejsze zagadnienia związane z nauczaniem przekładu tekstów specjalistycznych

DOI: 10.47050/jows.2023.3.55-61

Artykuł dotyczy szeroko rozumianej problematyki nauczania przekładu specjalistycznych tekstów. Zaprezentowałyśmy w nim największe trudności, z jakimi spotkałyśmy się podczas prowadzenia takich zajęć, oraz metody pozwalające najefektywniej umiętności tej nauczać.

Przekład specjalistyczny odgrywa dużą rolę w procesie zwiększania kompetencji lingwistyczno-komunikacyjnych, albowiem poprzeczka na rynku pracy nieustannie jest podnoszona. Nie wystarczy już posługiwać się jednym czy nawet kilkoma językami obcymi na poziomie zaawansowanym, ale w firmach, przedsiębiorstwach, a także instytucjach związanych z kulturą, polityką czy nauką coraz częściej wymagana jest umiejętność przekładu tekstów specjalistycznych. Filologie obce (w tym filologia rosyjska) już dawno dostosowały programy do potrzeb rynku z tego zakresu.

Język specjalistyczny inaczej jest określany jako język fachowy, branżowy lub profesjolekt. Według definicji jest to: „skonwencjonalizowany system semiotyczny, bazujący na języku naturalnym i będący zasobem wiedzy specjalistycznej. Język specjalistyczny wykorzystywany jest w komunikacji zawodowej do porozumiewania się tylko w odniesieniu do określonych tematów specjalistycznych i może być scharakteryzowany jako: 1) narzędzie pracy zawodowej, 2) narzędzie kształcenia zawodowego, 3) wskaźnik poziomu cywilizacyjnego” (Lukszyn 2005: 40).

Wśród rodzajów języków specjalistycznych jednym z najbardziej przydatnych wydaje się język prawniczy, albowiem bywa niezbędny dla funkcjonowania niejednej firmy. W ostatnim czasie obserwuje się także wzrost znaczenia specjalistycznego języka medycznego (pandemia, rosyjskojęzyczni imigranci z Ukrainy), a niezmiennie ważne i potrzebne są profesjolekty z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, nauki i techniki.

Jak już wspomnieliśmy, celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie ćwiczeń realizowanych przez nas na zajęciach z tłumaczenia pisemnego oraz ustnego, zarówno w formie zdalnej, jak i stacjonarnej. Skupiamy się na profesjolektach z zakresu prawa, medycyny, nauki, techniki i bezpieczeństwa wewnętrznego. Ćwiczenia, które chcemy zaproponować, były przygotowane przez nas samodzielnie, sprawdziły się w praktyce oraz uzyskały aprobatę naszych studentów. Nasze dydaktyczne doświadczenia w zakresie nauczania przekładu języków specjalistycznych, co ważne, obejmują:

IRENA CHOWAŃSKA-
-SZCZUROWSKA,
IZABELLA SIEMIANOWSKA
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

- ➔ okres pandemii i nauczania zdalnego (specyficzna metodyka prowadzenia zajęć);
- ➔ okres po rozpoczęciu wojny Federacji Rosyjskiej z Ukrainą (trudności w przygotowywaniu materiałów do zajęć, zablokowane strony, słaba jakość materiałów i potencjalnie negatywny wpływ sytuacji politycznej na motywację studenta; ograniczenie zapotrzebowania na umiejętność przekładu rosyjskich tekstów specjalistycznych).

Rok akademicki 2020/2021 był tym, w którym z uwagi na pandemię koronawirusa edukacja na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, jak i wszystkich polskich uczelniach, odbywała się w formule zdalnej. Wówczas oprócz innych zajęć prowadziłyśmy także ćwiczenia z tłumaczenia pisemnego i ustnego z zakresu prawa, nauki, techniki, bezpieczeństwa wewnętrznego oraz medycy. Zajęcia odbywały się w ramach zajęć kierunkowych na studiach stacjonarnych drugiego stopnia na kierunku filologia rosyjska.

Zajęcia: Tłumaczenie pisemne

1. MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Podczas przygotowywania materiałów dydaktycznych problem stanowił dla nas wybór tematyki tekstów. Niełatwo było znaleźć materiały, które z jednej strony zainteresują studentów, z drugiej zaś sprawdzą się podczas pracy na zajęciach. Trudności pojawiały się także w przypadku niedużych objętościowo, zwieszonych tekstów o tematyce określonej programem, które zawierałyby wszystkie aspekty języka specjalistycznego. Chciałyśmy, żeby tekst nie był zbyt przeładowany terminologią i nieznaną leksyką, co niekiedy działa demotywująco na studenta. Należy zaznaczyć, że na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie na kierunek filologia rosyjska przyjmowani są studenci bez znajomości języka rosyjskiego. Dlatego ważne było dla nas, aby tekst był dostosowany do ich poziomu wiedzy i umiejętności. Staraliśmy się zacząć pracę od tekstów prostszych, stopniowo przechodząc do trudniejszych. Znajdowałyśmy i prezentowałyśmy studentom teksty napisane w języku rosyjskim i polskim, zwracając przy tym uwagę na bogactwo leksykalne obu języków. Przedstawiałyśmy treści pisane na komputerze, na maszynie do pisania oraz rękopisy. Szczególnym zainteresowaniem wśród naszych studentów cieszyły się rosyjskie teksty odręczne, które jednak często stwarzały problemy z rozczytaniem poszczególnych wyrazów, zwrotów, a nawet całych zdań.

Warto zaznaczyć, iż na rynku wydawniczym nie ma zbyt wielu propozycji dotyczących rosyjskiego języka specjalistycznego z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, nauki, techniki i medycyny oraz prac przekładoznawczych z wymienionych dziedzin. Dlatego też musieliśmy włożyć wiele wysiłku w wyszukanie, a następnie umiejętne opracowanie własnych materiałów dydaktycznych z danego zakresu tematycznego nie tylko pod kątem kompetencji językowej, ale też wiedzy specjalistycznej w omawianej dziedzinie.

Prezentowane przez nas na zajęciach materiały były najczęściej znajdowane na rosyjskich i polskich portalach internetowych po to, aby zapewnić dostęp do bieżących informacji dotyczących bezpieczeństwa, medycyny, a także odkryć naukowych i technicznych związanych na przykład z zakażeniem wirusem SARS-CoV-2. Korzystałyśmy również z autentycznych tekstów specjalistycznych, otrzymanych od naszych zleceniodawców.

2. RODZAJE ĆWICZEŃ

W ramach „rozgrzewki” językowej na zajęciach były proponowane w pierwszej kolejności ćwiczenia do tłumaczenia na język polski (język ojczysty studentów). Natomiast na kolejnych spotkaniach oprócz tłumaczenia na język rodzimy pojawiały się ćwiczenia z tłumaczenia na język rosyjski. Uczestnicy mieli za zadanie przygotować:

- ➔ glosariusz (przed rozpoczęciem danego tematu studenci samodzielnie opracowywali i przesyłali nam glosariusz z podanej tematyki; po jego sprawdzeniu opracowywałyśmy i rozszerzaliśmy wspólny glosariusz);
- ➔ wybrane cytaty oraz idiomy (studenci sami znajdowali kilkanaście cytatów i idiomów w języku rosyjskim oraz polskim, a następnie je tłumaczyli).

Nasi słuchacze bardzo polubili ćwiczenia polegające na szybkim znajdowaniu ekwiwalentów w języku polskim i rosyjskim z terminologii danej dziedziny oraz synonimów i antonimów (zadaniem było wyszukiwanie najczęściej synonimów, rzadziej antonimów do słów i wyrażeń w ramach terminologii z danej dziedziny). Studenci chętnie rozwiązywali krzyżówki tematyczne, układali zdania z rozsypanych wyrazów, a także tworzyli słowa i wyrażenia z postawionych w niewłaściwej kolejności liter.

Kolejne ćwiczenie, które spotkało się z aprobatą naszych studentów, dotyczyło wskazania najlepszej wersji danego tłumaczenia. Odpowiednio przygotowany przez nas krótki tekst z danej dziedziny prezentowaliśmy w całości. Następnie tekst do tłumaczenia był umieszczony po lewej stronie tabeli i dzielony po jednym zdaniu. W prawej stronie tabeli znajdowały się po 3 wersje tłumaczenia każdego zdania. Studenci mieli za zadanie zapoznać się z tekstem, a następnie wybrać najlepszą wersję tłumaczenia.

Rys. 1. Fragment ćwiczenia realizowanego na zajęciach tłumaczenie pisemne z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego

Proszę porównać oryginalny tekst z podanymi wersjami tłumaczenia i wybrać poprawną wersję dla danego tekstu.

LP.	ORYGINAŁ	TŁUMACZENIE
	Zwalczanie korupcji	a. Против коррупции b. Противодействие коррупции с. Борьба с коррупцией
1.	Przestępczość korupcyjna może wystąpić w każdej dziedzinie życia społecznego.	a. Коррупционные преступления могут иметь место в любой сфере общественной жизни. b. Коррупционная преступность может возникнуть в любой сфере общественной жизни. c. Коррупционные преступления могут выступить в любой отрасли общественной жизни.
2.	Uzależnianie decyzji politycznych, społecznych oraz gospodarczych od korzyści osobistych wypacza mechanizmy funkcjonowania demokracji i wolnego rynku.	a. Принятие политических, социальных и экономических решений в зависимость от личных выгод искажает механизмы функционирования демократии и свободного рынка. b. Зависимость политических, социальных и экономических решений от личной выгоды искажает механизмы функционирования демократии и свободного рынка. c. Зависимость государственных, общественных и экономических решений от личных выгод нарушает механизмы функционирования демократий и свободного рынка.
3.	Korupcja często umożliwia działanie zorganizowanych grup przestępczych, ułatwia popełnianie innych poważnych przestępstw, w tym ekonomicznych, powodujących poważne straty dla budżetu państwa.	a. Коррупция часто позволяет организованным преступным группировкам действовать, облегчает совершение других серьезных преступлений, в том числе экономических, нанося серьезный ущерб государственному бюджету. b. Коррупция часто дает возможность на деятельность организованных преступных группировок и способствует совершению других серьезных преступлений, в том числе экономических, наносящих серьезный ущерб государственному бюджету. c. Коррупция часто позволяет действовать организованным преступным группам, облегчает совершение других серьезных преступлений, в том числе экономические преступления, которые наносят большой урон государственному бюджету.
4.	Stwarza to istotne zagrożenie dla porządku konstytucyjnego i ładu ekonomicznego RP.	a. Это создает существенную угрозу конституционному и экономическому порядкам Республики Польша. b. Это представляет собой серьезную угрозу конституционному и экономическому порядку Республики Польша. c. Это создает существенную угрозу конституционному строю и экономическому порядку Республики Польши.

5.	<p>Rada Ministrów 19 grudnia 2017 r. podjęła uchwałę w sprawie Rządowego programu przeciwdziałania korupcji na lata 2018–2020.</p>	<p>a. 19 декабря 2017 года Совет Министров принял закон о Программе Правительства по противодействию коррупции на 2018-2020 гг.</p> <p>b. 19 декабря 2017 года Совет министров принял постановление относительно Государственной антикоррупционной программы на 2018-2020 годы.</p> <p>c. 19 декабря 2017 года Совет Министров принял закон о Программе Правительства - Государственной программе по противодействию коррупции на 2018-2020 гг.</p>
6.	<p>Program stanowi realizację koncepcji kompleksowego podejścia do przestępczości korupcyjnej w kraju.</p>	<p>a. В программе реализована концепция комплексного подхода к коррупционной преступности в стране.</p> <p>b. Программа является основным инструментом, позволяющим государству проводить эффективную антикоррупционную политику.</p> <p>c. В рамках этой программы реализуется концепция комплексного подхода к коррупционной преступности в стране.</p>

Źródło: Tekst – www.abw.gov.pl/pl/zadania/zwalczanie-korupcji/50,Zwalczanie-korupcji.html, [dostęp: 10.12.2020]. Opracowanie tłumaczeń – własne.

Po dokonaniu przez studentów wyboru najlepszej (ich zdaniem) wersji tłumaczenia wspólnie omawialiśmy przekład każdego zdania tekstu, a studenci wyjaśniali, dlaczego wybrali daną wersję.

Początkowo studenci tłumaczyli teksty z języka rosyjskiego na język polski (język ojczysty), później odwrotnie – z języka polskiego na język rosyjski. Należy także wspomnieć, że przed tłumaczeniem konkretnego tekstu specjalistycznego dokonywaliśmy analizy tekstu wyjściowego, ponieważ pomaga to w usystematyzowaniu wiedzy, terminologii fachowej studenta oraz umożliwia w sposób precyzyjny i poprawny stworzenie tekstu docelowego.

3. FORMUŁA I METODY PRACY

Zajęcia z tłumaczenia pisemnego odbywały się w formule zdalnej za pośrednictwem platformy Microsoft Teams. Dla każdego przedmiotu należało utworzyć nowy zespół oraz dodać do niego studentów danego rocznika. Wszystkie zajęcia rozpoczynały i kończyły się zgodnie z planem, bez zakłóceń technicznych. Glosariusze, terminologia, cytaty i idiomy oraz inne materiały były na wspólnym ekranie, co pozwalało na pokazywanie materiału tekstowego jednocześnie wszystkim studentom oraz dawało możliwość omówienia, komentowania, zadawania pytań i dyskusji. Włączenie opcji podniesionej ręki pozwalało na uniknięcie chóralnego mówienia kilku osób. Prowadzenie zajęć z włączoną kamerą przez wszystkich uczestników spotkania było bardzo pomocne w przypadku, kiedy osoba mówiąca zapominała o włączeniu mikrofonu lub kiedy pojawiały się u niej jakieś problemy techniczne.

Zadania przeznaczone dla studentów można było im przysyłać w trakcie zajęć albo też przed lub też po zajęciach. Studenci natomiast mogli nam przysyłać swoje prace za pośrednictwem prywatnego czatu na bieżąco, co przyspieszało i usprawniało proces komunikacji (było widoczne, czy dana praca została dostarczona do studenta i czy została przez niego odczytana). Naszym studentom bardzo podobała się forma pracy związana z tłumaczeniem pisemnym tekstów polskich, a następnie rosyjskich. Po otrzymaniu tekstu w wersji elektronicznej (skanu lub dokumentu Word, gdyż najczęściej w takiej formie zleceńodawca przesyła tekst do tłumaczenia) studenci musieli dokonywać bezpośredniego tłumaczenia w dokumencie. Początkowo zapoznawali się oni z otrzymanym tekstem. Następnie dokonywali przekładu, wpisując tłumaczenie równoległe do tekstu źródłowego (bezpośrednio po jednym zdaniu tekstu oryginału) lub wpisywali obok (wtedy musieli w dokumencie dodać tabelę, z lewej strony umieszczali tekst oryginału, natomiast z prawej strony po każdym zdaniu było wpisywane tłumaczenie tekstu). Tłumacząc i zapisując tekst tłumaczenia w języku polskim, studenci przyzwyczajali się do szybkiego pisanego na klawiaturze w języku ojczystym, a dokonując tłumaczenia na język rosyjski, musieli opanować pisanie czcionką rosyjską, co stanowiło dodatkową sprawność. W ten sposób mieli możliwość stopniowego

opanowania umiejętności szybkiego pisania na komputerze, która w pracy tłumacza pisemnego jest niezwykle istotna. Sprawdzenie dokonanego tłumaczenia: terminologii, idiomów, cytatów, przekładu całości było dokonywane przez przysyłanie konkretnej wersji w czacie danego zespołu. Studenci, widząc przesłane tłumaczenie, mogli porównać je ze swoją wersją, przeanalizować oraz sprawdzić pod względem poprawności gramatycznej, ortograficznej, interpunkcyjnej. W ten sposób dokonywaliśmy porównania treści wyjściowej z wersją powstałego tekstu docelowego i generowaliśmy dobry przekład. Za pośrednictwem czatu można było przesłać niezbędną informację dotyczącą poruszanego zagadnienia, podać poszukiwany wyraz, znaczenie ze słownika elektronicznego, podesłać źródło itp.

Kiedy w roku akademickim 2021/2022 powróciliśmy do nauki stacjonarnej i korzystanie z platformy Microsoft Teams nie było zalecane, zaczęliśmy na zajęciach posługiwać się aplikacją Skype. Każdy student pracował przy swoim komputerze i czat służył nam do szybkiego przesyłania, sprawdzania oraz analizowania wersji tłumaczeniowej tekstu. Taka formuła pracy naszym zdaniem przynosi więcej korzyści niż dokonywanie tłumaczenia na papierze (od ręki / w wersji papierowej).

Zajęcia: Tłumaczenie ustne

1. MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Największe trudności sprawiało nam znalezienie materiałów dydaktycznych do tłumaczenia ustnego z zakresu prawa, nauki, techniki, bezpieczeństwa wewnętrznego i medycyny, które zawierałyby odpowiednią terminologię i leksykę na zajęcia z tłumaczenia ustnego. Wiele czasu zajmowało nam znalezienie krótkich nagrań, materiałów wideo (często trzeba było przewijać lub ciąć znaleziony materiał), w których prelegent mówiłby wyraźnie i niezbyt szybko. Jeżeli nagranie znajdowało się w serwisie internetowym YouTube, to za pośrednictwem ustawień można było zmniejszyć prędkość wypowiedzianych wyrazów. W innych nagraniach nie było możliwości uruchomienia takiej opcji. Znajdowaliśmy i prezentowaliśmy także studentom nagrania z szybko mówiącym prelegentem i prelegentem z wadami wymowy lub z występującym dodatkowo hałasem. Przekazując studentom taki właśnie materiał, chcieliśmy, aby nasi studenci byli przygotowani na to, że nie zawsze będą tłumaczyć dobrze mówiącą osobę w idealnych warunkach.

Materiały do ćwiczeń z tłumaczenia ustnego znajdowaliśmy na rosyjskich i polskich portalach internetowych. Większa liczba nagrań była prezentowana w języku rosyjskim po to, aby usprawnić umiejętność szybkiego zrozumienia i przetłumaczenia materiału z języka obcego na język ojczysty. Nagrania w języku rosyjskim znajdowaliśmy na rosyjskich portalach internetowych poświęconych prawu, bezpieczeństwu wewnętrznemu, nauce, technice i medycynie. Korzystałyśmy także ze stron internetowych telewizji rosyjskiej oraz z serwisu internetowego YouTube. Niestety, od marca 2022 roku większość rosyjskich stron internetowych, z których korzystałyśmy, została zablokowana, a jeżeli istnieje do nich dostęp, to zamieszczony tam materiał często nie otwiera się w całości lub występują różnego rodzaju zakłócenia w jego odtwarzaniu. W serwisie internetowym YouTube oraz w niektórych materiałach rosyjskojęzycznych również pojawia się ten problem.

2. RODZAJE ĆWICZEŃ

W ramach rozgrzewki językowej na zajęciach z tłumaczenia ustnego były proponowane ćwiczenia z tłumaczenia na język ojczysty. Natomiast na kolejnych zajęciach oprócz tłumaczenia na język polski pojawiały się ćwiczenia z przekładu na język rosyjski. Tłumaczono:

- ➔ glosariusze (wersja ostateczna glosariusza z danego tematu opracowywana na zajęciach z tłumaczenia pisemnego oraz uzupełniona o nagrania);
- ➔ wybrane cytaty i idiomy (na podstawie wcześniej opracowanej wersji z zajęć z tłumaczenia pisemnego);
- ➔ imiona, nazwiska, nazwy geograficzne oraz liczby.

Należy zaznaczyć, że materiał do wyżej wymienionych ćwiczeń był przez nas opracowywany i nagrywany za pośrednictwem smartfona (dyktafonu i aparatu – nagrywanie filmu).

Przygotowywałyśmy także ćwiczenia pamięciowe przydatne we wszystkich rodzajach tłumaczenia ustnego:

- ➔ zapamiętywanie tematycznych szeregów słów, liczb, jednostek miar, wyrażeń, a nawet krótkich rymowanych wierszyków;
- ➔ powtarzanie za wykładowcą polegające na tym, że prowadzący czyta jeden wers wiersza, student go powtarza, prowadzący czyta następnie drugi wers, student powtarza pierwszy i drugi wers, prowadzący czyta trzeci wers, student powtarza pierwszy, drugi, trzeci itp.;
- ➔ wyszukiwanie w odsłuchiwanym przez studenta tekście określonych informacji wskazanych przez wykładowcę i odtworzenie ich.

3. FORMUŁA I METODY PRACY

Zajęcia z tłumaczenia ustnego, tak jak i pisemnego, odbywały się w formule zdalnej za pośrednictwem platformy Microsoft Teams. Ćwiczenia z tłumaczenia ustnego również rozpoczynały i kończyły się zgodnie z planem bez problemów technicznych. Wszystkie nagrania były prezentowane za pomocą ustawienia wspólnego ekranu.

Przed udostępnieniem ćwiczeń studenci mieli włączoną kamerę i byli umieszczani przez nas w odrębnych pokojach. Taka opcja w platformie MS Teams była dla nas bardzo pomocna, ponieważ w czasie ćwiczeń mogliśmy zaglądać i słuchać wypowiedzi studentów, którzy nagrywali swoje tłumaczenie na dyktafon. Po nagraniu tłumaczenia studenci przesyłali je nam. Ponadto sami odsłuchiwali swoje nagrania w celu weryfikowania poprawności wykonanego zadania. Niekiedy studenci na zmianę prezentowali wersje swojego tłumaczenia. Były one wspólnie analizowane i omawiane. Zwracaliśmy także uwagę na poprawność językową w nagraniach, na błędy akcentuacyjne i fonetyczne.

W warunkach stacjonarnych zajęcia z tłumaczenia ustnego odbywały się w podobny sposób, z tym że podczas wykonywania ćwiczeń przez studenta miałyśmy więcej czasu i możliwości na wychwycenie, zanotowanie nieprawidłowości pojawiających się w tłumaczeniu i poprawności języka rosyjskiego lub polskiego studentów. Naszym zdaniem taka formuła pracy przynosiła więcej korzyści, gdyż pracując w warunkach stacjonarnych, nie trzeba było przechodzić z pokoju do pokoju studentów, tak jak to było w przypadku nauczania zdalnego, co czasem zajmowało nawet kilka minut.

Na zajęciach z przekładu tekstów specjalistycznych zwracaliśmy również uwagę na umiejętność korzystania ze źródeł: słowniki tematyczne w wersji tradycyjnej i elektronicznej, teksty paralelne, konsultacje ze specjalistami z dziedziny, która jest przedmiotem tłumaczenia, kontakt z profesjonalnymi, doświadczonymi tłumaczami. Ważną kwestią, również akcentowaną na zajęciach z tłumaczenia tekstów specjalistycznych, stanowiła etyka zawodowa tłumacza i problem odpowiedzialności zawodowej (konsekwencje błędów przy tłumaczeniu tekstów prawnych czy medycznych, zachowanie poufności, obiektywizmu i bezstronności).

Podsumowanie

Prowadzenie zajęć z przekładu tekstów specjalistycznych wymaga zarówno od prowadzącego, jak i od studentów wiele wysiłku, aby bowiem dokonać dobrego tłumaczenia takiej treści, należy mieć sporą wiedzę z zakresu danej tematyki (np. medycyna, prawo, bezpieczeństwo wewnętrzne itd.), dysponować dużym zasobem leksykalnym z danego profesjolektu w obu językach oraz dbać o zachowanie poprawności językowej.

Wyzwaniem dla prowadzącego zajęcia i studentów jest znalezienie odpowiednich do nauki przekładu tekstów specjalistycznych oraz materiałów do nauki tłumaczenia ustnego

(m.in. w związku z wojną Federacji Rosyjskiej z Ukrainą, zamrożenie relacji i współpracy w wielu dziedzinach polsko-rosyjskich). Problemem są ponadto niewystarczające kompetencje językowe studentów do tłumaczenia tekstów specjalistycznych, a także zbyt mała ilość czasu, aby na ćwiczeniach (ograniczona liczba godzin) wykształcić i rozwinąć wszystkie niezbędne kompetencje (m.in. językową, dziedzinową, interkulturową, dot. wyszukiwania informacji itd.), aby dokonać dobrego tłumaczenia.

Należy jednak pamiętać, że nasi studenci są studentami filologii, a nie specjalistycznych studiów przekładowych, i rozpoczynają naukę języka rosyjskiego od tzw. zera. Swoistą trudnością, ale też okazją do uruchomienia przez prowadzącego pokładów kreatywności, było nauczanie zdalne na platformie Microsoft Teams (zaprezentowane przez nas ćwiczenia i inne formy pracy ze studentami, pomimo drobnych niedociągnięć, sprawdziły się).

Ważną, jeśli nie najważniejszą, kwestię w dydaktyce nauczania przekładu tekstów specjalistycznych stanowi motywacja studentów tak do wykonania trudnego zadania, jakim niewątpliwie jest rozwijanie i poszerzanie wszystkich kompetencji tłumaczeniowych, jak i nieustannego samodzielnego pogłębiania wiedzy oraz doskonalenia warsztatu tłumacza.

BIBLIOGRAFIA

→ Lukszyn, J. (red.) (2005), *Języki specjalistyczne. Słownik terminologii przekładowej*, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Artykuł został pozytywnie zaopiniowany przez recenzenta zewnętrznego „JOWS” w procedurze *double-blind review*.

DR IRENA CHOWAŃSKA-SZCZUROWSKA *Adiunkt w Katedrze Literatury i Języka Rosyjskiego na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Swoje zainteresowania badawcze skupia wokół literatury białoruskiej, dydaktyki i metodyki nauczania języka rosyjskiego oraz przekładu specjalistycznego.*

DR IZABELLA SIEMIANOWSKA *Adiunkt w Katedrze Literatury i Języka Rosyjskiego na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Swoje zainteresowania badawcze skupia wokół literatury rosyjskiej, przekładoznawstwa oraz polsko-rosyjskich związków kulturalnych i literackich.*